

EKSPORT FRA OPPLAND I 2017

VIKTIGSTE EKSPORTMARKEDER OG BETYDNING FOR SYSSELSETTING

Menon-notat 11/2018

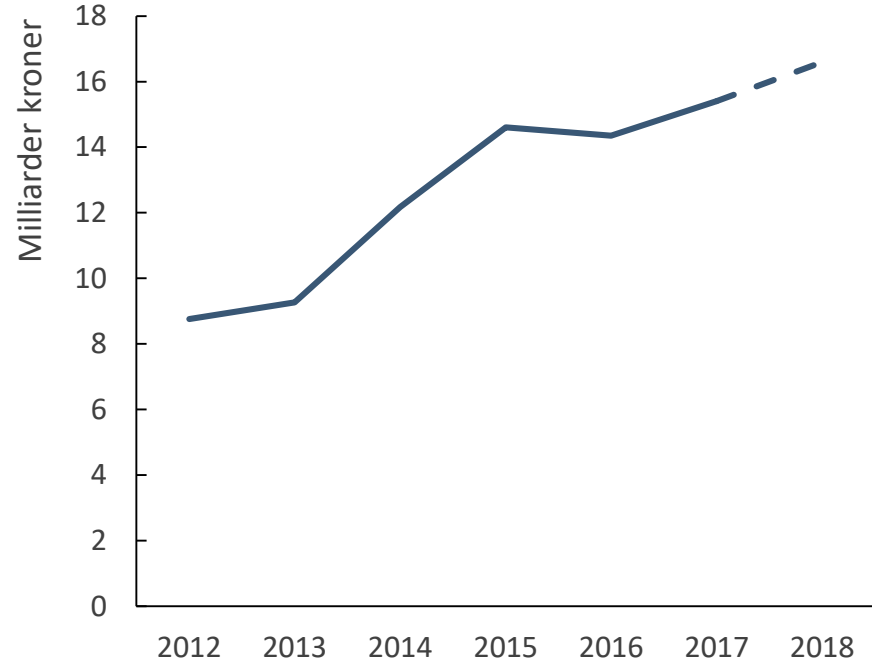
Av Jonas Erraia, Anders Helseth og Sveinung Fjose

Total eksport utenom olje og gass fra Oppland var i 2017 på om lag 15 milliarder kroner. Etter en liten nedgang i eksporten i etterkant av oljeprisfallet i 2014, har eksporten tatt seg betydelig opp. Basert på utvikling i eksport hittil i 2018, anslår vi at eksporten i 2018 vil være noe over nivået fra 2015.

Menons beregninger viser at eksporten fra Oppland la grunnlag for om lag 12 000 arbeidsplasser i Norge i 2017.

Eksporten i Oppland er konsentrert om kraftbasert industri, som inkluderer prosessindustrien. Eksporten fra Oppland innen denne næringen var på i overkant av 6 milliarder kroner i 2017.

Figur 1: Oppland. Eksportutvikling. 2012 til 2018.
Kilde: SSB og Menon Economics 2018

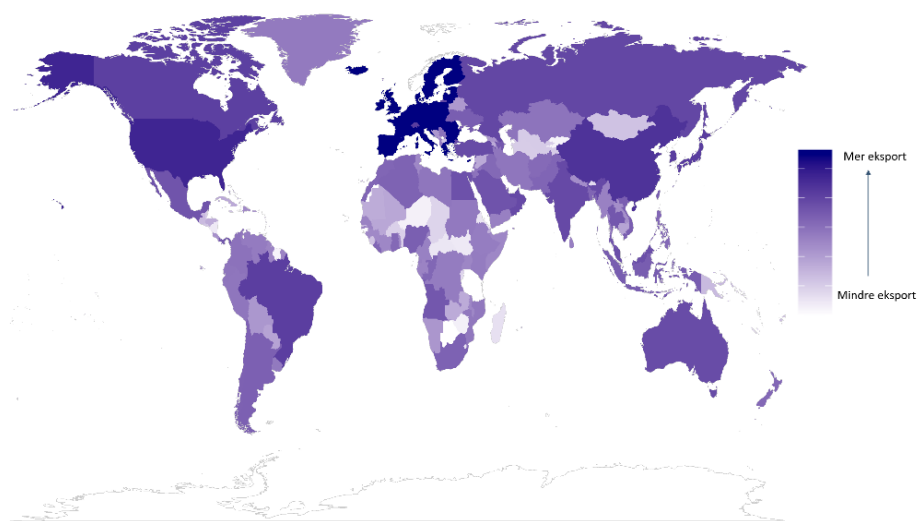
Om lag 74 prosent av total eksport fra Oppland i 2017 gikk til EU/EØS. Rundt 9 prosent av Opplands eksport gikk til Storbritannia. Figuren viser eksporten fordelt på EU/EØS og andre land i verden.

Alle kommunene i Oppland eksporterer. Målt i total eksport, er eksporten størst i Vestre Toten.

Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i Vågå, Lom og Vestre Toten.

Figur 2: Verdenskart over eksport fra Oppland i 2017

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksport fordelt på næringer og land

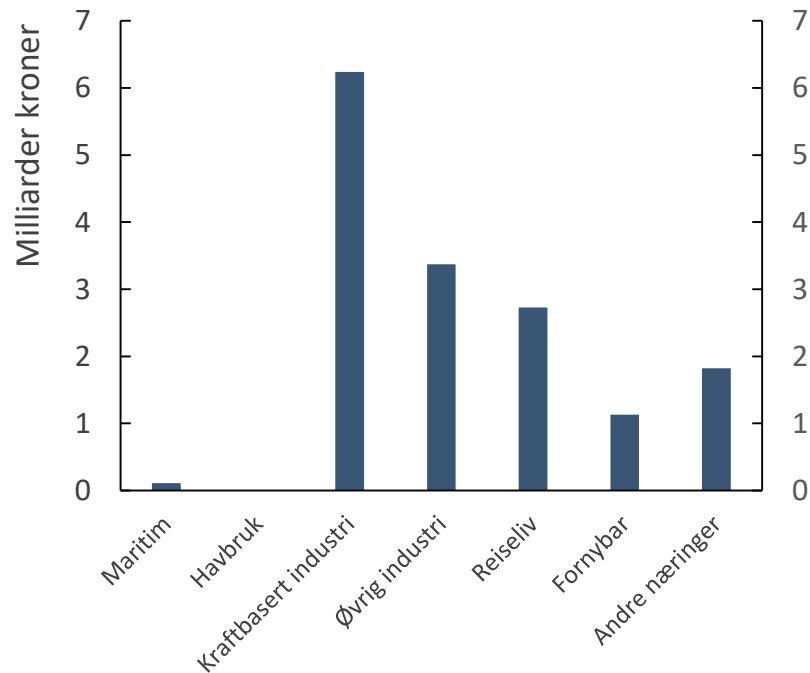

Eksporten fra Oppland er konsentrert om kraftbasert industri, som inkluderer prosessindustrien. Videre har Oppland betydelig eksport innenfor reiselivsnæringen, det vil si utlendingers konsum i Oppland.

Som det går frem av figuren er eksporten fra kraftbasert industri på i overkant av 6 milliarder kroner i 2017, mens eksporten som relaterer seg til reiselivet er på i underkant av 3 milliarder kroner.

Metode for måling og beregning av næringsfordelt eksport er vist i vedlegg 1 til rapport om eksport på nasjonalt nivå, «Fylkes- og kommunefordelt eksport i 2017. Betydning for sysselsetting».

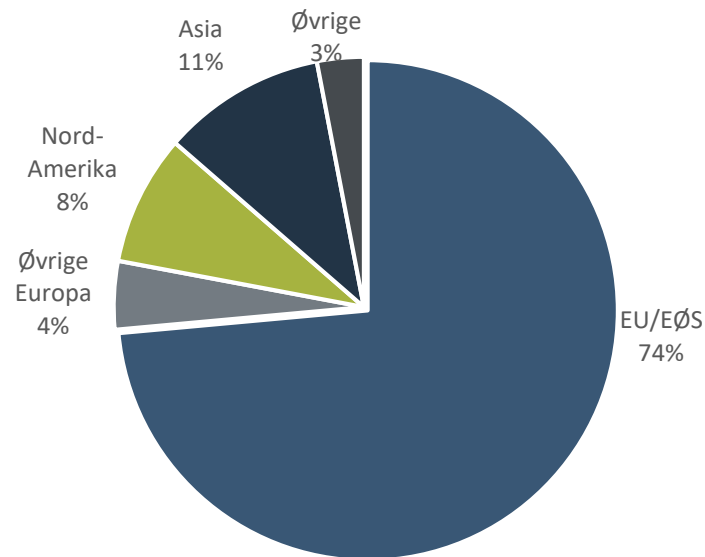
Figur 3: Næringsfordelt eksport fra Oppland i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksporten fra Oppland var i 2017 konsentrert om EU/EØS-området. Nesten tre firedeler av eksporten fra Oppland gikk i 2017 til det europeiske indre marked. Rundt 9 prosent av eksporten gikk til Storbritannia.

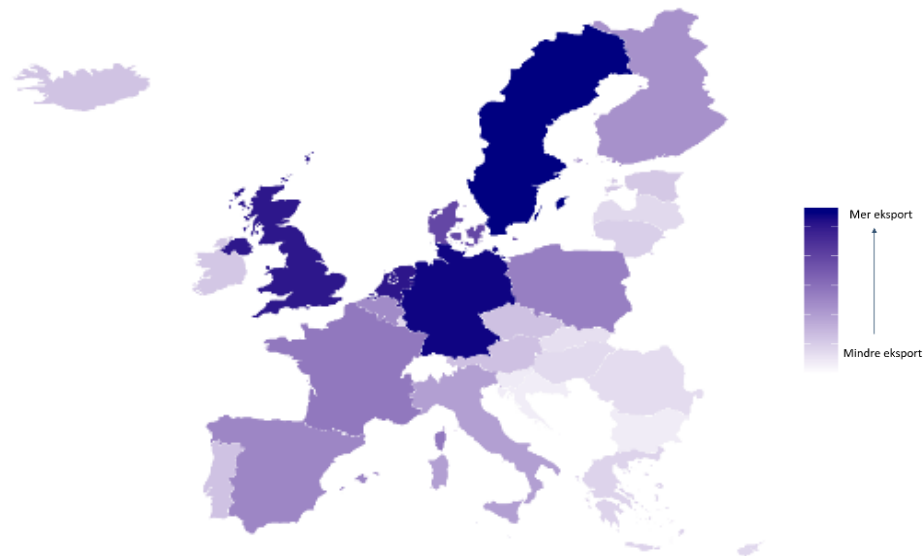
Som det går frem av figuren på siden, er det også vesentlig eksport til Nord-Amerika og Asia, men sammenlignet med eksporten til EU/EØS er eksporten til disse markedene betydelig mindre.

Figur 4: Eksport i Oppland fordelt på viktigste geografiske eksportmarkeder i 2017. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Tabellen viser eksporten fra Oppland fordelt på land i det europeiske indre marked. Som det går frem av tabellen og kartet, er det særlig Tyskland, Sverige og Nederland eksporten fra Oppland gikk til i 2017.

Figur 5: Eksport fra Oppland til det indre marked fordelt på viktigste eksportland. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

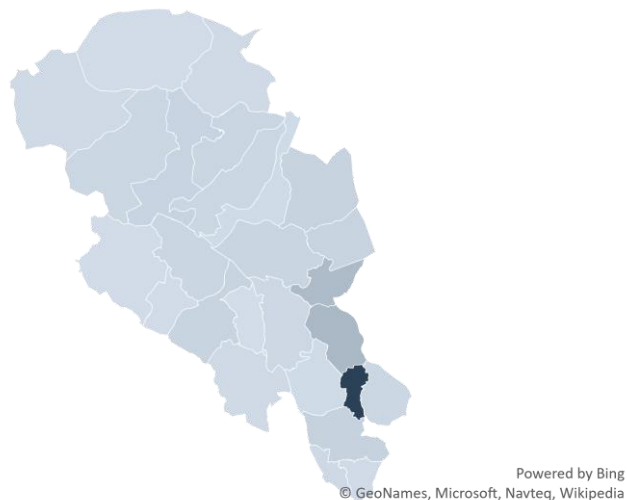
Land								
Eksport i mrd. kroner	1,4	2,0	2,0	1,7	1,0	0,5	0,5	2,4

Alle kommunene i Oppland eksporterer

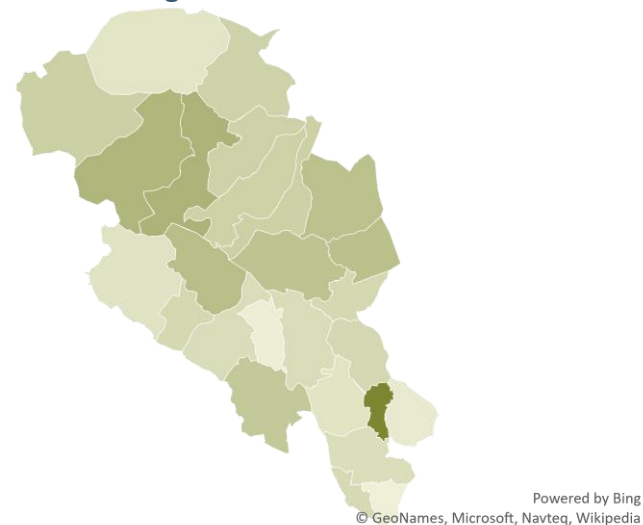

Figur 6: Total eksport i Oppland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

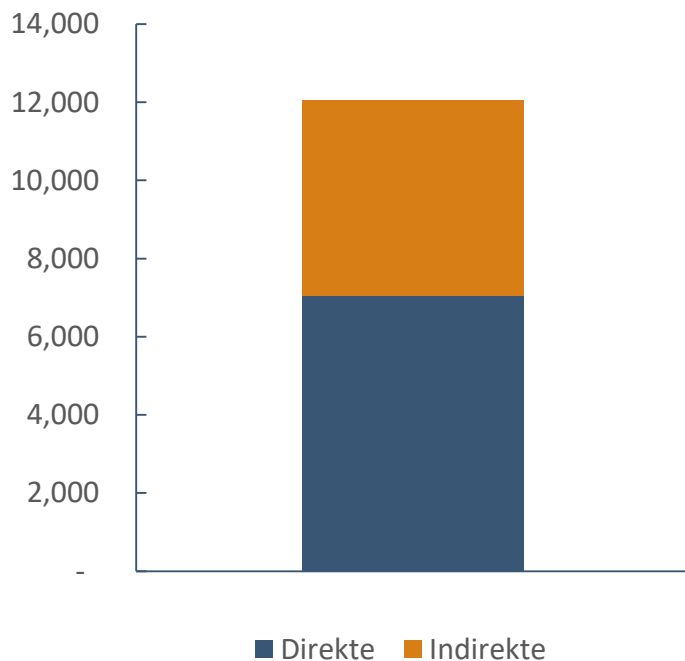

Figur 7: Eksport per sysselsatt i Oppland i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

Figuren til venstre viser vi eksport fordelt på de ulike kommunene i Oppland. Som det går frem av figuren, er eksporten særlig stor fra Vestre Toten. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men er høyest i Vågå, Lom og Vestre Toten.

Figur 8: Totale sysselsettingsvirkninger av eksport i Oppland i 2017. Kilde: Menon Economics 2018

Aktivitet i næringslivet legger grunnlag for velferd og sysselsetting. Når bedrifter produserer varer og tjenester for eksport, kjøper de varer og tjenester fra andre bedrifter. Eksporten legger derfor grunnlag for sysselsetting ikke bare i eksportbedriftene, men også i leverandørbedriftene til eksportbedriftene.

Figuren viser sysselsettingsvirkninger av eksporten fra Oppland i 2017. Beregningene er gjort i ITEM, som er Menons ringvirkningsmodell. Eksporten fra Oppland legger grunnlag for nær 12 000 arbeidsplasser. Rundt 7 000 av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører. De indirekte virkninger gjennom leverandører og deres underleverandører fordeler seg på Oppland og andre norske fylker.

I tillegg til sysselsetting i næringslivet, legger eksporten fra Oppland også grunnlag for sysselsetting i offentlig sektor gjennom at det betales skatter og avgifter. Denne effekten er ikke beregnet.

Norsk næringsliv er omstillingsdyktig. Omstillingen i norsk næringsliv i etterkant av oljeprisfallet i 2014 er en tydelig illustrasjon på dette. Om eksporten skulle falle vil ikke sysselsettingen falle lineært med eksporten. Som følge av omstillingsevne vil reduksjon i et geografisk eller tematisk marked medføre at bedriftene vrir seg mot andre geografiske og tematiske markeder.

Videre vil bedriftene også ønske å beholde ansatte i omstillingsperioder. Ved behov for omstilling reduseres derfor overskuddet i bedriftene før antallet ansatte reduseres.

Sist men ikke minst, er det ikke gitt at en økning i eksporten nødvendigvis medfører en økning i sysselsettingen. Når oppdragsmengden øker, løses dette ofte ved at man utnytter maskiner til det maksimale, samtidig som man søker å øke effektiviteten i arbeidsprosessene. Deler av eksportinntekten slår da ut i økt lønn snarere enn økt antall arbeidsplasser. Vi sier derfor at eksporten legger grunnlag for sysselsetting – den skaper den ikke.

Ringvirkningsanalyser vil alltid være beheftet med usikkerhet. Sysselsettingseffektene er beregnet med bakgrunn i forholdet mellom omsetning og sysselsetting i en gjennomsnittlig bedrift, og hvor store innkjøp de i gjennomsnitt gjør fra sine underleverandører. Vi vet imidlertid at det er betydelige forskjeller i hvordan bedrifter er organisert og hvor mye de kjøper fra leverandører.

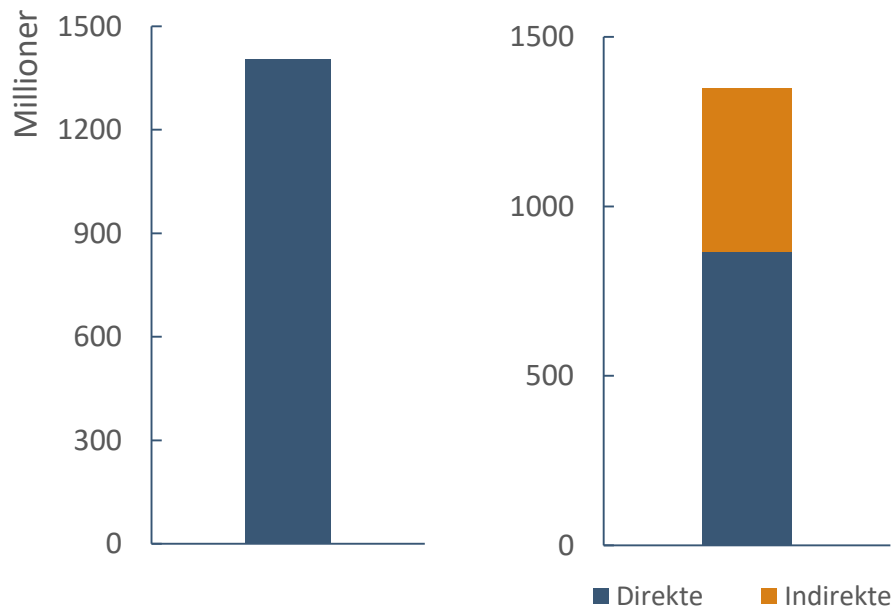
Denne usikkerhet vil især være relevant når vi beregner effekter på kommunenivå. Bakgrunnen for dette er at det kan være betydelig forskjell på hvordan bedriftene i den enkelte kommune er organisert og gjennomfører sine innkjøp og det nasjonale gjennomsnittet, som ligger til grunn for beregningene for kommunen.

Eksempler på kommunale ringvirkningsanalyser

Figur 9: Total eksport fra Lillehammer i 2017 (venstre) og sysselsettingsvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Lillehammer kommune

Eksporten fra Lillehammer er ifølge Menons beregninger på om lag 1,5 milliarder kroner.

Eksporten legger ifølge Menons beregninger grunnlag for nær 1 400 arbeidsplasser på nasjonalt plan. Om lag 850 av disse er i eksportbedriftene, mens de resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.